

תיגנב. דגם זה מיקרי לצורך גופו כיון שרוצה להשתמש בה היום. וכן משמע לכאורה התם בגמרא בהא דאמרינן חזי לאורחים.

9. ארחות שבת פרק יט סעיף י

אף אם אינו צריך את הכלי כעת רק נוטלו עמו משום שיש אפשרות סבירה שיזדקק לו במקום אליו הוא הולך גם זה חשיב לצורך גופו. (שבת קכד: חזו לאורחים ובוודאי מדובר באורחים שלא ידוע שעתידיים לבוא אלא רק יש אפשרות סבירה שייבואו)

10. משנה ברורה סימן שח ס"ק כא (טלטול כלי שמלאכתו להיתר שלא לצורך כלל)

(כא) אבל שלא לצורך כלל - היינו אם כל היום לא יצרנו כלל אבל אם יצטרך לו באותו יום והוא מטלטלו כדי שיהא מוכן לו בשעתו שרי [ט"ז]:

טלטול כלי שמלאכתו לאיסור במקום שיש כלי שמלאכתו להיתר

11. משנה ברורה סימן שח ס"ק יב

(יב) בין לצורך גופו - ומיירי שאין לו כלי היתר לתשמיש זה דאליה אין לו להשתמש בכלי זה:

12. שער הציון סימן שח ס"ק יג

(יג) כן מוכח בשבת קכ"ד ע"א בגמרא דמשני, מקלות אפשר כדר' אלעזר, הרי דאף שמוכנין היו לזה מערב שבת, דדקין וחלקין היו, ושם כלי שמלאכתו להיתר הוא, אפילו הכי אסור כיון דשלא לצורך הוא וכדלקמן, וכל שכן בזה שהוא כלי שמלאכתו לאסור:

13. תלמוד בבלי מסכת שבת דף קכג עמוד ב

אמר רבי אלעזר: קנין ומקלות ... קודם התרת כלים נשנו (מנין האחרון, שהותרו כולן לצורך גופן לאביי, ולרבא אף לצורך מקומו). ... מקלות - דתנן: מקלות דקין חלקין היו שם ומניחו על כתפו ועל כתף חבירו ותולה ומפשיט. רבי אלעזר אומר: ארבעה עשר שחל להיות בשבת מניח ידו על כתף חבירו (דלא מטלטלי מקלות). ויד חבירו על כתיפו, ותולה ומפשיט... אמר רבה: ממאי? דילמא לעולם אימא לך - לאחר התרת כלים נשנו. ... מקלות - אפשר כרבי אלעזר.

14. ילקוט יוסף שבת ב הערות סימן שח סעיף ג - דיני מוקצה בכלי שמלאכתו לאיסור אות יח

ולכאורה משמע, דכל שיכול לעשות בלי הכלי לא רק דהוי טלטול שלא לצורך גופו ומקומו, אלא גם הוי כטלטול שלא לצורך כלל, וגם כלי שמלאכתו להיתר יהיה אסור לטלטלו אם יכול לעשות אותה פעולה בלא כלי.

15. ש"כ פרק כ הערה יח

ועוד יש להקשות על דברי המשנ"ב דהא אין הלכה כר"א שם....

16. משנה ברורה סימן שח ס"ק נז

מותר לשמוט הדפוס מתוך המנעל בין שהוא תקוע בו בחוזק ובין ברפוי והא"ר מפקפק ברפוי דלמה יטלטל הדפוס טוב יותר שישמיט המנעל מעליו אחרי שהוא רפוי ולא יטלטלו בידים ובמקום שקשה להשמיט המנעל בודאי אין להחמיר:

17. חוט שני סימן שח עמוד עו

ודברי המשנ"ב צ"ע דבכלי שמלאכתו לאיסור וצריך לו לגופו ויש לו כלי היתר לעשות את חפצו פסק שאסור לטלטל את הכלי שמלאכתו לאיסור, ואילו אם נצרך למקומו של הכלי כתב כמסתפק כשאפשר לו בלי לטלטל את הכלי שמלאכתו לאיסור ... וצ"ע מאי שנא צורך למקומו מצורך גופו...

18. ילקוט יוסף סימן שח סעיף ג - דיני מוקצה בכלי שמלאכתו לאיסור

סלם	מחמה לצל	לצורך גופו או מקומו	כלי שמלאכתו לאיסור
אסור	אסור	מותר	מותר
אסור	אסור	אסור	מוקצה מחמת חסרון כיס
אסור	אסור	אסור	מוקצה מחמת גופו
אסור	מותר	מותר	כלי שמלאכתו להיתר

טלטול לצורך גופו

1. תלמוד בבלי מסכת שבת דף קכב עמוד ב

נוטל אדם קורנס לפצע בו את האגוזין, קרדום - לחתוך בו את הדבילה, מגירה - לגור בה את הגבינה...מחט של יד - ליטול בו את הקוץ.

2. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שח סעיף ג

כלי שמלאכתו לאיסור, מותר לטלטלו, לצורך גופו כגון קורנס של זהבים או נפחים לפצוע בו אגוזים, קורדום לחתוך בו דבילה; בין לצורך מקומו דהיינו שצריך להשתמש במקום שהכלי מונח שם

טלטול לצורך גופו אבל לא לשימוש מידי

3. תלמוד בבלי מסכת שבת דף קכד עמוד ב

רב מרי בר רחל הוה ליה ההיא בי סדיותא (כרים של לבד). בי בשמשא (בחמה). אתא לקמיה דרבא. אמר ליה: מהו לטלטולינהו? - אמר ליה: שרי (רבא לטעמיה, דאמר: דבר שמלאכתו להיתר - אף מחמה לצל מותר). - אית לי אחרינא (איני צריך לגופו). - חזו לאורחין. אית לי נמי לאורחים. אמר ליה: גלית אדעתך דכרבה סבירא לך (דאמר מחמה לצל אסור, והלכה כרבא דאמר דבר שמלאכתו להיתר שרי לגמרי, ודבר שמלאכתו לאיסור - לצורך גופו ומקומו מותר, מחמה לצל ושלא יגנב - אסור). לכולי עלמא - שרי, לדידך - אסיר.

4. מחצית השקל אורח חיים סימן שח ס"ק ח

רבא תחלה היה סובר דרב מרי שואל אם מחמה לצל שרי, לכן השיב לו סתם שרי, ורבא לשיטתיה דסבירא ליה מחמה לצל שרי, וכשהשיב לו רב מרי אית לי אחריני, אז הבין רבא דעל כרחך לא נסתפק אי מחמה לצל שרי, דא"כ מה זה שאית לי אחריני, הלא רבא אמר סתם מותר ... מזה הבין רבא דרבי מרי פשיטא ליה דמחמה לצל אסור ... ולא נסתפק כי אם אי שרי ע"י הערמה. והשיבו רבא דמותר ע"י הערמה.

5. מחצית השקל אורח חיים סימן שח ס"ק ח

לדידן דקיימא לן כרבא דכלי שמלאכתו לאיסור מותר לצורך גופו ומקומו ואסור מחמה לצל, אם כן לדידן כלי שמלאכתו לאיסור יש לו דין כלי שמלאכתו להיתר לרבה, וכיון דלרבה שרי להערים בכלי שמלאכתו להיתר במחמה לצל, הוא הדין לדידן שרי להערים מחמה לצל בכלי שמלאכתו לאיסור.

6. משנה ברורה סימן שח ס"ק טז

(טז) אסור - ואם חושב עליו גם לתשמיש מותר לטלטל אפילו עיקר כונתו מחמה לצל:

7. ילקוט יוסף שבת דיני מוקצה בכלי שמלאכתו לאיסור

מותר לטלטל כלי שמלאכתו לאיסור על - ידי הערמה, וכגון, שיפצח בפטיש אגוז, או שישב במקומו, אף שבעצם כוונתו הוא רק לצורך הכלי להעבירו מן החמה לצל, או שלא יגנב

8. תהלה לדוד אור"ח שבת שח סעיף ה

ולכאורה אם צריך הכלי בשבת להשתמש בו מותר לטלטלו מקודם מחמה לצל כדי שלא תשבר או כדי שלא

איך אפשר לומר דשילוח כלים שמלאכתן לאיסור שרי ביום טוב משום טעמא דשמחת השילוח חשיב כמו לצורך גופו, ואילו שמחה גדולה זו של הצלת רכושו לא מיקרי אפילו צורך פורתא.

27. מו"ר הרב אליקים לבנון שליט"א

שאלה: רע"א בגמרא שבת ס. למד מדברי תו"ס שמותר לשלוח בשבת פמוטים לחתן על אף שהם כלי שמלאכתו לאיסור מפני ששמחה היא לו ונחשב לצורך גופו. הגר"ש"ז תמה עליו, הרי אסור לטלטל כלי שמלאכתו לאיסור מחשש שמא יגנב ולכאורה מדוע, הרי גם באופן זה האדם שמח. יש אחרונים שפסקו את רע"א, כיצד הרב מורה למעשה?
תשובה: ניתן ליישב את שאלת ר' שלמה זלמן, ולבאר, שיש גזירה מיוחדת על כלי שמלאכתו לאיסור. שהרי הוא אינו בגזירת מוקצה, כדברי הגר"א ביו"ד סי' רסו', בענין סכין מילה. ומה גזרו? שיהא אסור לצורך הכלי. אבל אם זה לצורך אדם, ולא לצורך הכלי, אינו בכלל הגזירה. אבל מצד הסברא, קשה לקבל את הקולא, שגרימת שמחה תחשב צורך גופו. זה צורך רוחני, ומה שלא גזרו זה בצורך ממשי.

צורך גופו של אדם אחר

28. חוט שני חלק ג עמוד עח

אדם שאינו נצרך לטלטול הכלי שמלאכתו לאיסור, אך חבירו צריך לטלטלו לצורך גופו או מקומו, ומבקש ממנו לטלטלו עבורו, נראה דחשיב טלטול לצורך גופו ומותר אף שלאדם המטלטל אין זה צורך גופו, כיון שהטלטול עצמו יש בו צורך שימוש בגופו של הכלי, דמסתברא דאין חילוק אם הצורך הוא לעצמו של המטלטל או לאדם אחר כיון שהטלטול הוא לצורך שימוש בגופו של הכלי.

29. מו"ר הרב אליקים לבנון שליט"א

שאלה: האם נשק מוגדר ככלי שמלאכתו לאיסור. במידה וכן האם מותר לבחור שלא יודע לתפעל את הנשק לטלטלו לצורך חברו?
תשובה: שיטת הגר"א, שכלי שמלאכתו לאיסור אינו בכלל מוקצה. וכל צורך לגוף הכלי, מותר.
אכן, נשק הוא כלי שמלאכתו לאיסור, ומקפיד! ואעפ"כ, מאחר שהותר לצורך פיקו"נ, מותר לכל אחד לסייע. למה הדבר דומה? לנושא כלים של מוהל בשבת, שמותר לו להביא את סכין המילה למוהל, הגם שאינו יודע למוהל.

יש אומרים שכל מה שהתירו לטלטל כלי שמלאכתו לאיסור לצורך גופו הוא דוקא כשאין לו כלי היתר להשתמש בו, אבל אם יש לו כלי היתר להשתמש בו, אסור. ויש חולקים. והעיקר כסברא אחרונה

19. מו"ר הרב אליקים לבנון שליט"א

שאלה: המשנ"ב בסימן שח ס"ק יב פוסק שבמקום שיש כלי שמלאכתו להיתר אין לטלטל כלי שמלאכתו לאיסור לצורך גופו. עד כמה צריך להשתדל ולחפש כלי שמלאכתו להיתר?
תשובה: אם יש לפניו כלי שמלאכתו להיתר, וכלי שמלאכתו לאיסור, ישתמש בהיתר. לא צריך לחפש.

הגדרת צורך גופו

20. תלמוד בבלי מסכת ביצה דף יד עמוד ב

משנה. משלחין כלים (בגדים). בין תפורין בין שאינן תפורין, ואף על פי שיש בהן כלאים, והן לצורך המועד (ובגמרא מפרש למאי חזו). אבל לא סנדל המסומר (של עץ, מצופה עור, ומסמרות קבועין בו, שגזרו חכמים עליו שלא לנעלו בשבת וביום טוב, משום מעשה שהיה, שנהרגו הרוגים בשבת על ידו), ולא מנעל שאינו תפור (דלא חזי למידי). ... זה הכלל: כל שנאותין בו - ביום טוב משלחין אותו. גמרא ... רב ששת שרא להו לרבנן לשדורי תפלין ביום טובא. - אמר ליה אביי: והא אנן תנן: כל שנאותין בו ביום טוב משלחין אותו! - הכי קאמר: כל שנאותין בו בחול משלחין אותו ביום טוב.

21. תוספות מסכת שבת דף ס עמוד א

ומפרש בגמ' דכל שנאותין בו בחול קאמר וסנדל המסומר נאותין בו בחול ואמאי אין משלחין אותו ב"ט וי"ל דהחמירו בו לפי שבא תקלה על ידו כי היכי דאסר ליה בשמעתין ר' אלעזר בר' שמעון לטלטלו לכסות בו את הכלי או לסמוך בו כרעי המטה אף על פי ששאר כלים שמלאכתן לאיסור שרי לטלטלן לצורך גופן ומקומן וזה הכלל דקתני התם לא קאי אלא אמנעל שאינו תפור ונראה לר"י דאפי' לרבנן דר' אלעזר דשרי לטלטל לצורך גופו ומקומו אסור לשלחו ב"ט אף על גב דשילוח משום שמחת י"ט חשיב כמו לצורך גופו מדשרי' לשלוח דברים שמלאכתן לאיסור כיון שבאת תקלה על ידו ליכא שמחת י"ט.

22. רבי עקיבא איגר מסכת שבת דף ס עמוד א

מדברי תוס' אמרתי להתיר לשלוח לחתן ביום חתונתו בשבת נרות כסף שלא הדליקו בו באותו שבת (לדורן דרשה כנהוג) דמשום שמחת החתן מקרי צורך גופו.

23. חוט שני חלק ג עמוד עח

מ"מ אסור לטלטל כלי שמלאכתו לאיסור לצורך שאר עניני שמחה, כגון המוצא בשבת מציאה שאם דינה אלו שלו" והוא הפץ יקר שיש לו שמחה בזה, או ליתן בשבת לחבירו מתנה סתם שלחבירו יהיה בזה שמחה, דכל הני לא חשיב צורך גופו, דשמחה בשבת אין אנו מצווים בה, ועצם זה שהאדם שמח ע"י זה לא חשיב צורך גופו דה"צורך גופו" הוא קיום המצוה של שמחה

24. ארחות שבת פרק יט עמוד יב

מותר לשלוח ביו"ט מתנה לחברו כאשר רוצה לשמחו אף אם המתנה היא כלי שמלאכתו לאיסור, משום דנתינת מתנה זו נחשבת שימוש לצורך גופו....

25. שו"ת דברי יציב חלק אורח חיים סימן קמח

והנה לענין מוקצה, הכלי יריה הוי כלי שמלאכתו לאיסור, ואפי' לאיסור דרבנן הוי מוקצה ... ולצורך גופו ומקומו שרי, אלא שמחמה לצל דהיינו שא"צ לטלטלו אלא מפני שירא שישבר או יגנב אסור, כמבואר שמה בס"ג. אבל כשחוק המלכות מחייב לשאתו וכשימצאוהו כשאין נשקו עמו ענוש יענש, ודאי לא גרע מלצורך גופו שצריך לעצם הטלטול, וזהו תכליתו שיהיה עמו

26. שו"ת מנחת שלמה תניינא (ב - ג) סימן טז